

ความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดสงขลา:
กรณีศึกษาประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ

CITIZENSHIP IN DEMOCRATIC REGIME OF SONGKHLA PEOPLE:
A CASE STUDY PEOPLE IN BANGKLAM DISTRICT

เอกราช มะลิวรรณ¹, วิลาลินี สุขกา¹, ปวีณกร สุรบรณ¹ และสุพรรณณี เกสรินทร์²
Ekarach Maliwan¹, Vilasinee Sukka¹, Paweekorn Suraban¹ and Supanee Kadsarin²

¹ อาจารย์หลักสูตรสังคมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

¹ Lecturer of Social Sciences, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Srivijaya

² อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Lecturer of Department the Public Admiration, Faculty of Political Science, Hatyai University

*Corresponding author, E-mail: ekarachmaliwan@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดสงขลา : กรณีศึกษาประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวัดระดับความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในอำเภอบางกล่ำ 2) เพื่อวิเคราะห์ถึงเหตุที่มีผลต่อระดับความเป็นพลเมืองของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย ในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือสถิติเชิงพรรณนา คือความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบระดับความเป็นพลเมืองของประชาชน ใช้ค่าสถิติ T – test การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเป็นพลเมืองของประชาชน ใช้ค่าสถิติ Chi – Square ผลการวิจัยพบว่าระดับความเป็นพลเมืองของประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกล่ำนั้น ผู้วิจัยพบว่าอยู่ในระดับสูง โดยใช้เกณฑ์การประเมิน คือ 1) ด้านการเคารพกติกา 2) ด้านเคารพผู้อื่น การเคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค 3) มีส่วนร่วมในสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถพึ่งตนเองได้ เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า มีระดับความเป็นพลเมืองด้านการเคารพกติกา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ยอมรับว่าทุกคนมีความเสมอภาคภายใต้กติกาทางสังคม/กฎหมาย ความเคารพกติกาทางสังคม/กฎหมาย และยอมรับผลของการละเมิดกติกาทางสังคม/กฎหมาย แก้ไขปัญหาโดยใช้วิถีทางประชาธิปไตย และยอมรับในสิทธิและอำนาจตามกฎหมาย ระดับความเป็นพลเมืองด้านเคารพผู้อื่น การเคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพผู้อื่น และแสดงออกโดยสันติวิธีต่อผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากตน ระดับความเป็นพลเมืองด้านมีส่วนร่วมในสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถพึ่งตนเองได้ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รับผิดชอบต่อตนเองและพึ่งพาตนเองได้ ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลอำนาจหรือระบบอุปถัมภ์ของผู้ใด ตระหนักว่าการกระทำใด ๆ ของตนมีผลต่อสังคม และช่วยเหลือผู้อื่นหรือส่วนรวมด้วยการเสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อให้ผู้อื่นหรือส่วนรวมมีความสุข

ผลการวิเคราะห์เหตุที่มีผลต่อระดับความเป็นพลเมือง พบว่าเหตุที่มีผลต่อระดับความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนนั้น ได้แก่ พื้นที่ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ในส่วนของเพศนั้นเป็นเหตุที่ไม่ส่งผลต่อระดับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน
คำสำคัญ: พลเมือง, พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย, ประชาชน

Abstract

Research on democratic citizenship of people in Songkhla province: a case study of people in Bangklam District The objective is to 1) to measure citizenship according to democracy Of people in Bangklam District 2) to analyze the reasons that affect the citizenship level of the people according to democracy In the area of Bangklam District This study is quantitative research. Use survey research by using questionnaires to collect data. The statistics used in the research are descriptive statistics which are frequency, percentage, mean and standard deviation. To compare the citizenship level of the people, use the T-test statistic. The analysis of factors related to the citizenship level of the people use the Chi - Square statistics. The result of the research shows that the citizenship level of the people in Bangklam District The researchers found that it was at a high level. The evaluation criteria are 1) Respect to rules 2) Respect for others Respecting the rights of others Respect for differences Respect for equality 3) Participate in society Have social responsibility And can be self-reliant When considered in each area, it was found that citizenship in respect of the rules The item with the highest mean is Accept that everyone is equal under the social/legal rules Respect for social rules/laws And accept the consequences of violating social rules/laws Solving problems using democratic methods And accept legal rights and powers Citizenship level in respect for others Respecting the rights of others Respect for differences Respect for the equality principle found that the item with high mean value Meaning to consider the rights and freedoms of others And express themselves in a peaceful way to people who have different opinions Citizenship level in participation in society Have social responsibility And can be self-reliant When considering each item found that The item with the highest mean is Self-responsibility and self-reliant Not under the influence of anybody's power or patronage system Realizing that any action Its effect on society And help others or the public by sacrificing personal happiness in order for others or the public to be happy

The analysis of the reasons that affect the citizenship level Found that the reasons that affect the citizenship level in democracy of the people are the area, age, occupation, income, education level As for gender, this is the reason it does not affect the level of citizenship in the democracy of the people.

Keywords: Citizen, Democratic citizenship, People

บทนำ

ประเทศไทยเริ่มปกครองในระบอบประชาธิปไตยในปี 2475 โดยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นประชาธิปไตย ได้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่หลายครั้งภายใต้สถานการณ์การทำรัฐประหาร สภาพการณ์ ดังกล่าวข้างต้น เหมือนจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ระบอบประชาธิปไตยของไทยล้มลุกคลุกคลานมาตลอดก็จริง แต่ประเทศไทยของเรา มีคนไทยจำนวนไม่น้อยที่มีความกระตือรือร้นที่จะมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยกันตลอดมา นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 เป็นต้น มาจนถึงปัจจุบัน ในบางครั้งเรามีการเรียกร้องรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตย มีการเดินขบวนเพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ในระบอบประชาธิปไตย มีการนัดหยุดงานเพื่อประท้วงนโยบายของรัฐบาล แต่ทว่าการกระทำเหล่านี้ก็ไม่ได้เป็นเครื่องบ่งชี้ว่า ประเทศชาติจะเป็นประชาธิปไตยแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นมีความลึกซึ้ง ที่ประชาชนผู้มีความปรารถนาที่จะเป็นประชาธิปไตยจะต้องทำความเข้าใจ และปฏิบัติตนตาม

หลักการและวิธีการของประชาธิปไตยโดยเคร่งครัด มิฉะนั้นแล้วประชาธิปไตยก็จะเป็นไม่มีความหมายสำหรับประเทศชาติ ดังนั้นลำพังการออกแบบรัฐธรรมนูญเพื่อสร้างความเป็นประชาธิปไตยใน สังคม หรือการสร้างหน่วยงาน องค์การอิสระขึ้นมาเพื่อคาดหวังว่าจะทำให้เกิดการพัฒนาการของ ประชาธิปไตยตามระยะเวลาที่ผ่านมา นั้นไม่อาจเพียงพอ หากประชาชนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเกิดพัฒนาการของประชาธิปไตยยังไม่มีความพร้อม และเคยชินกับการผู้รับมากกว่ากระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง นั่นก็คือ ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังอยู่ภายใต้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า นั่นเอง จึงควรส่งเสริมให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีความเป็นพลเมืองมากขึ้น (ปริญา เทวานฤมิตรกุล , 2555)

การเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยและจากการศึกษาถึงแนวความคิดพลเมือง ซึ่งความเป็นพลเมืองคือบุคคลที่รับรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนเอง อีกทั้งยังตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงระดับความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดสงขลาโดยกลุ่มตัวอย่างคือผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาพื้นที่เขตเทศบาลตำบลบ้านหารอำเภอบางกล่ำ นอกจากนี้ผู้ศึกษายังจะวิเคราะห์เหตุที่มีผลต่อระดับความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชนด้วยเช่นกันทั้งนี้ผลการศึกษาที่ได้ นั้น ผู้ศึกษาคาดคาดหวังว่าจะเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่สนใจในการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวัดระดับความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในอำเภอบางกล่ำ
2. เพื่อวิเคราะห์ถึงเหตุที่มีผลต่อระดับความเป็นพลเมืองของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับความเป็นพลเมืองของประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ
2. ทำให้เพื่อทราบถึงเหตุที่มีผลต่อระดับความเป็นพลเมืองของประชาชนพื้นที่อำเภอบางกล่ำ
3. ข้อมูลที่ได้จากงานวิจัย เป็นประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือสถิติเชิงพรรณนา คือความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบระดับความเป็นพลเมืองของประชาชน ใช้ค่าสถิติ T – test การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเป็นพลเมืองของประชาชน ใช้ค่าสถิติ Chi – Square

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือสำหรับการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ของการวิจัย ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีกรอบ แนวคิดในการศึกษาและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือจากนั้นนำเครื่องมือให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความเหมาะสมของแบบสอบถามแล้วดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามสำหรับประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้ง

สำหรับรายละเอียดของแบบสอบถามประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 คำถามเพื่อวัดระดับความเป็นพลเมือง ซึ่งจะประกอบด้วย ฟังตนเองและรับผิดชอบตนเอง เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค เคารพกติกา เคารพกฎหมาย และรับผิดชอบต่อสังคมแบบสอบถามในตอนี่ 2 และ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ สูงที่สุด สูง ปานกลาง ต่ำ และต่ำที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน

ผู้วิจัยได้แบ่งระดับความเป็นพลเมืองในระบอบ

ประชาธิปไตยออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยจากข้อมูลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา และแปลผลตามระดับคะแนนดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น มากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น มาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น ปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น น้อย
- 1.00 – 1.80 หมายถึง มีระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและจัดทำแบบสอบถาม และทำการทดสอบแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญอ่านและตรวจสอบความถูกต้องว่ามีความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษาหรือไม่ และผู้วิจัยได้ทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามที่จะใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้วไปทดสอบ โดยผู้วิจัยได้ทำ Pilot Study เป็นจำนวน 30 ชุด เพื่อเป็นการทดสอบและวิเคราะห์ผลเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมจริง โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Method) ซึ่งจะมีค่าระหว่าง 0 – 1 และเกณฑ์ในการกำหนดความเชื่อมั่น (ยุทพงษ์ กัยวรรณ, 2543) ระบุค่า Cronbach's Alpha

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรในงานวิจัยคือประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่มีสิทธิเลือกตั้งและมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านหาร อำเภอบางกล่ำ

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) จำนวน 730 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) นั่นคือผู้ที่ตอบแบบสอบถามต้องมีอายุ 18 ปีขึ้นไป จึงจะสามารถตอบแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ประชาชนที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านหาร ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม จำนวน 730 ชุด โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนเมษายน ถึงเดือนกรกฎาคม 2562 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล ตามขั้นตอนของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ระดับความเป็นพลเมือง ผู้วิจัยจะใช้สถิติเชิงพรรณนา คือความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยจะประเมินโดยใช้ค่าเฉลี่ยคะแนนจากประเด็นเรื่องพึงตนเองและรับผิดชอบตนเอง เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค เคารพกติกา เคารพกฎหมาย และรับผิดชอบต่อสังคม
2. การเปรียบเทียบระดับความเป็นพลเมืองของประชาชน ใช้ค่าสถิติ T – test ในการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
3. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเป็นพลเมืองของประชาชน ใช้ค่าสถิติ Chi – Square ในการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
4. ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้เทคนิคในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ไม่ใช้สถิติมาคำนวณรวมทั้ง ใช้การวิเคราะห์เชิงตรรกะเพื่อสรุปหาเหตุผลเชื่อมโยงทฤษฎีและปรากฏการณ์ต่างๆ

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสำรวจพื้นที่บ้านหาร ทั้งหมด 355 คน เป็นเพศชายมากที่สุดจำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 47.6 มีสถานะโสดมากที่สุด จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 63.1 มีอายุ 41-50 ปี มากที่สุด จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 มีอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 38.9 มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท มากที่สุด จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มากที่สุดคือ จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5

ข้อมูลระดับความเป็นพลเมืองของผู้ตอบแบบสอบถามพื้นที่บ้านหาร อำเภอบางกล่ำ

ตารางที่ 1 ระดับความเป็นพลเมืองด้านการเคารพกติกาของประชาชน

ระดับความเป็นพลเมือง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการเคารพกติกาของประชาชน			
1. ยอมรับว่าทุกคนมีความเสมอภาคภายใต้กติกาทางสังคม/กฎหมาย	3.96	.554	มาก
2. ความเคารพกติกาทางสังคม/กฎหมาย และยอมรับผลของการละเมิดกติกาทางสังคม/กฎหมาย	3.96	.545	มาก
3. แก้ไขปัญหาโดยใช้วิถีทางประชาธิปไตย	3.97	.561	มาก
4. ไม่ใช้กำลังหรือความรุนแรงในการแก้ปัญหา	3.43	.688	ปานกลาง
5. ยอมรับในสิทธิและอำนาจทางกฎหมาย	3.48	.745	ปานกลาง
6. ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกาทางสังคมและศีลธรรม	3.98	.582	มาก
รวม	3.79	.298	มาก

จากการศึกษาระดับความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในอำเภอบางกล่ำ ด้านการเคารพกติกา พบว่า ประชาชนในพื้นที่บ้านหารมีระดับความเป็นพลเมืองด้านการเคารพกติกา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกาทางสังคมและศีลธรรม ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมาคือ แก้ไขปัญหาโดยใช้วิถีทางประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.97$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ไม่ใช้กำลังหรือความรุนแรงในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 3.43$)

ตารางที่ 2 ระดับความเป็นพลเมืองด้านเคารพผู้อื่น การเคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลัก
ความเสมอภาค ของประชาชนพื้นที่บ้านหาร

ระดับความเป็นพลเมือง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านเคารพผู้อื่น การเคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค			
1. คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพผู้อื่น	3.97	.597	มาก
2. คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับผู้อื่นจากการใช้สิทธิเสรีภาพของตน	3.98	.593	มาก
3. ยอมรับความแตกต่างหลากหลายของผู้คนในสังคม	3.98	.591	มาก
4. แสดงออกโดยสันติวิธีต่อผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากตน	3.98	.593	มาก
5. มองว่าคนในสังคมมีความเท่าเทียม	3.48	.753	ปานกลาง
6. ตระหนักว่าทุกคนในสังคมล้วนเป็นเจ้าของประเทศ	3.94	.577	มาก
7. เคารพในสิทธิและการตัดสินใจของผู้ที่รับฟังความเห็นของผู้อื่น	3.94	.573	มาก
8. ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นด้วยความเคารพต่อสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม	3.94	.568	มาก
9. มีความเข้าใจยอมรับและอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมของแต่ละบุคคล	3.94	.571	มาก
10. มีความเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมทั้งในระดับพื้นที่และวัฒนธรรมระดับโลก	3.95	.567	มาก
11. ดำรงตนอยู่บนความเสมอภาคและเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ	3.95	.564	มาก
รวม	3.91	.208	มาก

จากการศึกษาระดับความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในอำเภอบางกล่ำ ด้านเคารพผู้อื่น การเคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับผู้อื่นจากการใช้สิทธิเสรีภาพของตน ยอมรับความแตกต่างหลากหลายของผู้คนในสังคม และแสดงออกโดยสันติวิธีต่อผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากตน ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมาคือ คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพผู้อื่น ($\bar{X} = 3.97$) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มองว่าคนในสังคมมีความเท่าเทียม ($\bar{X} = 3.48$)

ตารางที่ 3 ระดับความเป็นพลเมืองด้านมีส่วนร่วมในสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถพึ่งตนเองได้ ของประชาชนพื้นที่บ้านหาร

ระดับความเป็นพลเมือง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านมีส่วนร่วมในสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถพึ่งตนเองได้			
1. รับผิดชอบต่อตนเองและพึ่งพาตนเองได้	3.96	.574	มาก
2. ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลอำนาจหรือระบบอุปถัมภ์ของผู้ใด	3.98	.587	มาก
3. ตระหนักว่าการกระทำใด ๆ ของตนมีผลต่อสังคม	3.98	.588	มาก
4. มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชน โดยไม่ก่อปัญหาให้ชุมชน	3.61	.754	มาก
5. แก้ปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง เพื่อให้ตนเองอยู่รอดปลอดภัย	3.97	.589	มาก
6. ปฏิบัติตนโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	3.97	.589	มาก
7. ถือประโยชน์ของส่วนรวมและสังคมเป็นหลัก	3.96	.573	มาก
8. ช่วยเหลือผู้อื่นหรือส่วนรวมด้วยการเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อให้ผู้อื่นหรือส่วนรวมมีความสุข	3.96	.574	มาก
9. บำเพ็ญประโยชน์ตามโอกาสอันควร	3.66	.757	มาก
10. มีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคม แก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ ร่วมกันกับคนในสังคม	3.97	.588	มาก
11. ปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมของสังคมได้อย่างมีความสุข	3.98	.586	มาก
12. ทำงานต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ฝึกฝนการทำงาน จนงานสำเร็จ	3.65	.755	มาก
13. ศึกษาความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ แล้วนำมาเชื่อมโยงกับชีวิตและดำเนินชีวิตในอนาคตได้	3.98	.586	มาก
14. สร้างสรรค์ความคิดใหม่ๆ และประเมินความคิดของตนเองเพื่อปรับปรุงการดำเนินชีวิตให้ดีขึ้น	3.97	.588	มาก
15. มีจิตใจเข้มแข็งไม่ท้อถอยต่ออุปสรรคมุ่งมั่นทำงานโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	3.97	.593	มาก
16. ใฝ่รู้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ	3.62	.757	มาก
รวม	3.88	.240	มาก

จากการศึกษาระดับความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนในอำเภอบางกล่ำ ด้านมีส่วนร่วมในสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถพึ่งตนเองได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลอำนาจหรือระบบอุปถัมภ์ของผู้ใด ตระหนักว่าการกระทำใด ๆ ของตนมีผลต่อสังคม และปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมของสังคมได้อย่างมีความสุข ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมาคือ แก้ปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง

เพื่อให้ตนเองอยู่รอดปลอดภัย ปฏิบัติตนโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน มีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคม แก้ปัญหา ด้วยวิธีการต่าง ๆ ร่วมกันกับคนในสังคมสร้างสรรค์ความคิดใหม่ ๆ และประเมินความคิดของตนเองเพื่อ ปรับปรุงการดำเนินชีวิตให้ดีขึ้น และมีจิตใจเข้มแข็งไม่ทอดทิ้งอุปสรรคมุ่งมั่นทำงานโดยไม่ทำให้ผู้อื่น เดือดร้อน ($\bar{X} = 3.97$) ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชน โดยไม่ก่อ ปัญหาให้ชุมชน ($\bar{X} = 3.61$)

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง “ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดสงขลา : ศึกษาเปรียบเทียบประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง กับอำเภอบางกล่ำ” ผู้วิจัยได้อภิปรายผล การศึกษา เกี่ยวกับการวัดระดับความเป็นพลเมือง การเปรียบเทียบระดับความเป็นพลเมือง และวิเคราะห์ เหตุที่มีผลต่อความเป็นพลเมืองของประชาชนไว้ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาระดับความเป็นพลเมืองของประชาชนในพื้นที่จังหวัดสงขลานั้น ผู้วิจัยพบว่าอยู่ใน ระดับสูง โดยใช้เกณฑ์การประเมิน คือ 1) ด้านการเคารพกติกา 2) ด้านเคารพผู้อื่น การเคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค 3) มีส่วนร่วมในสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถพึ่งตนเองได้ เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า มีระดับความเป็นพลเมืองด้านการเคารพกติกา ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ยอมรับว่าทุกคนมีความเสมอภาคภายใต้กติกาทางสังคม/กฎหมาย ความเคารพกติกา ทางสังคม/กฎหมาย และยอมรับผลของการละเมิดกติกาทางสังคม/กฎหมาย แก้ไขปัญหาโดยใช้วิถีทาง ประชาธิปไตย และยอมรับในสิทธิและอำนาจตามกฎหมาย ระดับความเป็นพลเมืองด้านเคารพผู้อื่น การ เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือคำนึงถึง สิทธิเสรีภาพผู้อื่น และแสดงออกโดยสันติวิธีต่อผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากตน ระดับความเป็น พลเมืองด้านมีส่วนร่วมในสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถพึ่งตนเองได้ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รับผิดชอบต่อตนเองและพึ่งพาตนเองได้ ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลอำนาจหรือระบบ อุปถัมภ์ของผู้ใด ตระหนักว่าการกระทำใดๆ ของตนมีผลต่อสังคม และช่วยเหลือผู้อื่นหรือส่วนรวมด้วยการ เสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อให้ผู้อื่นหรือส่วนรวมมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนริศ จันทวรรณ (2558) ซึ่งได้ศึกษาถึงความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ระดับปริญญาตรีส่วนกลาง ในปี 2558 พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีระดับ ความเป็นพลเมืองอยู่ในระดับค่อนข้างสูง แต่มีความขัดแย้งกับการศึกษาของลัดดาวรรณ สุขใหญ่ (2551) ที่พบว่าประชากรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่มีระดับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยในระดับปาน กลาง ซึ่งเป็นไปได้ที่การศึกษาเกิดในบริบทพื้นที่ที่แตกต่างกันและเกิดในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาสามารถสรุปถึงเหตุที่มีผลต่อระดับความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย ของประชาชนนั้น ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา

1. อายุ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีอายุต่างกันมีระดับความเป็นพลเมืองดีในระบอบ ประชาธิปไตยแตกต่างกัน ผลการศึกษาเรื่องอายุสอดคล้องกับนริศ จันทวรรณ (2558) ซึ่งได้ศึกษาถึงความเป็น พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ระดับปริญญาตรีส่วนกลาง ในปี 2558 พบว่าอายุมีความสัมพันธ์ต่อการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นสามารถแสดงให้เห็น ได้ว่าอายุที่แตกต่างกันจะมีระดับความเป็นพลเมืองที่แตกต่างกัน

2. อาชีพ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีอาชีพต่างกันมีระดับความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ผลการศึกษาเรื่องอาชีพมีความขัดแย้งกับการศึกษาของลัดดาวรรณ สุขใหญ่ (2551) ได้ศึกษาเรื่องความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าอาชีพไม่ส่งผลต่อระดับความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นไปได้ที่การศึกษาเกิดในบริบทพื้นที่ที่แตกต่างกันและเกิดในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

3. รายได้ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีรายได้ต่างกันจะมีระดับความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของลัดดาวรรณ สุขใหญ่ (2551) ได้ศึกษาเรื่องความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รายได้จะมีความสัมพันธ์ค่อนข้างมากกับระดับความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นสามารถแสดงให้เห็นได้ว่ารายได้ที่แตกต่างกันจะมีระดับความเป็นพลเมืองดีที่แตกต่างกัน

4. ระดับการศึกษา ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา/ประถมศึกษา มีระดับความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา/มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย/เทียบเท่า ระดับการศึกษาปริญญาตรี และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี สอดคล้องกับการศึกษาของถวิลวดี บุรีกุล และทีมงาน (2555) ศึกษาเรื่องความเป็นพลเมืองดีในประเทศไทย พบว่า การศึกษาส่งผลต่อระดับความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นสามารถแสดงให้เห็นได้ว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีระดับความเป็นพลเมืองดีที่แตกต่างกัน

สำหรับเหตุที่ไม่ส่งผลต่อระดับความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ได้แก่ เพศ สามารถอภิปรายการศึกษาได้ดังนี้

เพศ จากผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าในความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยนั้น เรื่องเพศไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเป็นพลเมืองดี ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าการที่จะมีระดับความเป็นพลเมืองดีสูงหรือต่ำนั้น ความแตกต่างระหว่างเพศไม่ใช่เหตุที่มีอิทธิพลต่อระดับความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยเลย ทุกคนไม่ว่าเป็นเพศหญิงหรือเพศชายก็สามารถมีลักษณะความเป็นพลเมืองดีเหมือนกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับลัดดาวรรณ สุขใหญ่ (2551) ซึ่งได้กล่าวว่าเพศไม่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากปัจจัยส่วนบุคคล ที่น่าจะมีความเกี่ยวข้องกับระดับ ความเป็นพลเมืองดีของประชาชน
2. ศึกษาแนวทางในการสร้างปัจจัยที่เอื้อต่อการสนับสนุนระดับความเป็นพลเมืองดีของ ประชาชนให้เกิดขึ้น
3. ศึกษาเปรียบเทียบระดับความเป็นพลเมืองดีของแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ ราชโคตร. (2552). *การเมืองการปกครองของไทย*. กรุงเทพฯ: ดวงแก้ว.

ทิพย์พาพร ตันตีสุนทร. (2554). *การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง*. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2551). *พลเมืองเข้มแข็ง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา.

- ณรงค์ บุญสวยขวัญ. (2552). *การเมืองภาคพลเมือง*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็ดสันทเพรส โปรดักส์.
- ณรงค์ เสียงประชา. (2541). *มนุษย์กับสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ถวิล บุรีกุล รัชวดี แสงมหะหมัด เออเจนี เมริโอ และไมเคิล โวลท์. (2555). *ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย, เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 13 เรื่องความเป็นพลเมืองกับอนาคตประชาธิปไตยไทย* (หน้า 289-316). กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า
- นริศ จันทวรรณ. (2558). *ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย: กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ระดับปริญญาตรี ส่วนกลาง. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร* (หน้า 104-113). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2543). *สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เรื่องหลักความเสมอภาค*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2538). *กฎหมายมหาชน เล่ม 3 ที่มาและนิติวิธี*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2538). *คำอธิบายกฎหมายมหาชนเล่ม 1*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- บุญยรงค์ นิลวงศ์ (บรรณาธิการ). (2547). *หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข*. กรุงเทพฯ: บริษัท ราไทยเพรส จำกัด.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). *การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง พัฒนาการเมืองไทยโดยสร้างประชาธิปไตยที่คน*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- ลัดดาวรรณ สุขใหญ่. (2551). *ความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ : ศึกษาเปรียบเทียบประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองกับอำเภอดอยสะเก็ด*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัฐศิรินทร์ ว่างานนท์. (2554). *รายงานวิจัยสำนึกพลเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2542). *การเมืองภาคพลเมือง (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเวท.
- วิรัตน์ คาศรีจันทร์. (2544). *จิตสำนึกพลเมืองในบริบทประชาสังคมไทย*. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต (ประชากรศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2543). *หลักความเสมอภาค*. วารสารนิติศาสตร์, 30(2), 161-164.
- สมยศ เชื้อไทย. (2535). *คำอธิบายหลักรัฐธรรมนูญทั่วไป*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. (2541). *รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ค.ศ.1958 มาตรา 2*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, หน้า 2.
- สุปรียา นุ่นเกลี้ยง. (2556). *จิตสำนึกพลเมืองประชาธิปไตยกับการพัฒนาท้องถิ่นในทัศนะของกลุ่มเยาวชนระดับอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษากรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2556). *การเมืองของพลเมือง: สู่สหสวรรค์ใหม่*. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ.